

Czy duże pieniądze dla Polski z Unii Europejskiej już były?

Przewidywania i kontrowersje związane z Wieloletnimi Ramami Finansowymi 2021-2027

dr Leszek Cybulski

Plan wystąpienia

	Slajdy:
Budżet unijny jako <i>tabula rasa</i>	3-7
Budżet a ramy finansowe	8
Wpływ prawa na wydatki budżetowe	9
Wpływ strategii gospodarczych na wydatki budżetowe	10-13
Polityka spójności	14-19
Tworzenie ram finansowych	20-23
Projekt ram finansowych 2021-2027	24-32
Wnioski	33-34

Wykorzystane źródła:

- Akty prawne i projekty aktów prawnych UE, publikacje Komisji i Rady, dane Eurostatu
- Publikowane i niepublikowane opracowania autora
- Źródła dla tabel, wykresów, schematów i map:
 - slajdy 12, 17, 29 – publikacje Komisji
 - pozostałe slajdy – opracowanie własne, częściowo obliczenia własne

Budżet unijny jako *tabula rasa*

WIKIPEDIA
Wolna encyklopedia

Strona główna
Losuj artykuł
Kategorie artykułów
Najlepsze artykuły
Częste pytania (FAQ)

Dla czytelników

O Wikipedii
Zgłoś błąd
Kontakt
Wspomóż Wikipedię

Dla wikipedystów

Pierwsze kroki
Portal wikipedystów
Ogłoszenia
Zasady
Pomoc
Ostatnie zmiany

Narzędzia

Linkujące
Zmiany w linkowanych
Prześlij plik

Nie jesteś zalogowany

Artykuł [Dyskusja](#)

Czytaj

[Edytuj](#)

[Edytuj kod źródłowy](#)

[Historia i autorzy](#)

[Prz](#)

Budżet Unii Europejskiej [\[edytuj\]](#)

Ten artykuł od 2012-03 wymaga modyfikacji na podstawie najświeższych informacji.

Niektóre treści są na pewno lub najprawdopodobniej nieaktualne. Artykuł należy zweryfikować, wskazując w [przy](#) Dokładniejsze informacje o tym, co należy poprawić, być może znajdują się w [dyskusji tego artykułu](#). Po wyeliminowaniu niedoskonałości należy usunąć szablon `{{Dopracować}}` z tego artykułu.

Budżet Unii Europejskiej – główny krótkoterminowy plan [Unii Europejskiej](#), sporządzany na czas jednego roku, obejmujący [dochody](#) i [wydatki](#) związane z prowadzeniem i koordynacją polityki wspólnotowych. Podstawę traktatową budżetu stanowią artyk 310–325 (dawne artykuły 268-280 TWE) [Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej](#)^[1].

Spis treści [\[ukryj\]](#)

- 1 Historia
- 2 Zasady sporządzania budżetu
- 3 Procedura budżetowa
 - 3.1 Powstawanie budżetu
 - 3.2 Perspektywy budżetowe
- 4 Źródła dochodów budżetowych Unii
- 5 Wydatki budżetu
- 6 Dochody budżetu
- 7 Perspektywa finansowa na lata 2007-2013
- 8 Wieloletnie Ramy Finansowe 2014-2020
- 9 Przypisy
- 10 Bibliografia
- 11 Linki zewnętrzne

W maju 2019 r. nadal nie było chętnych do zaktualizowania najbardziej popularnego źródła informacji

Budżet unijny jako *tabula rasa*

Przypisy [edytuj] [edytuj kod]

1. ↑ ^{a b} Prawo Unii Europejskiej z wprowadzeniem. 14 wydanie, C. H. Beck, Warszawa 2010.
2. ↑ ^{a b c} Leszek Cybulski: Budżet wspólnotowy Unii Europejskiej. W: **Bolesław Winiarski**: *Polityka gospodarcza*. Wyd. 3. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006, s. 505. ISBN 978-83-01-14785-3.
3. ↑ Leszek Cybulski: Budżet wspólnotowy Unii Europejskiej. W: **Bolesław Winiarski**: *Polityka gospodarcza*. Wyd. 3. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006, s. 506-507. ISBN 978-83-01-14785-3.
4. ↑ ^{a b c d e f g h i j k l} Leszek Cybulski: Budżet wspólnotowy Unii Europejskiej. W: **Bolesław Winiarski**: *Polityka gospodarcza*. Wyd. 3. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006, s. 507. ISBN 978-83-01-14785-3.
5. ↑ ^{a b c d e} Leszek Cybulski: Budżet wspólnotowy Unii Europejskiej. W: **Bolesław Winiarski**: *Polityka gospodarcza*. Wyd. 3. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006, s. 508. ISBN 978-83-01-14785-3.
6. ↑ ^{a b} Leszek Cybulski: Budżet wspólnotowy Unii Europejskiej. W: **Bolesław Winiarski**: *Polityka gospodarcza*. Wyd. 3. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006, s. 509. ISBN 978-83-01-14785-3.
7. ↑ Leszek Cybulski: Budżet wspólnotowy Unii Europejskiej. W: **Bolesław Winiarski**: *Polityka gospodarcza*. Wyd. 3. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006, s. 510. ISBN 978-83-01-14785-3.
8. ↑ Leszek Cybulski: Budżet wspólnotowy Unii Europejskiej. W: **Bolesław Winiarski**: *Polityka gospodarcza*. Wyd. 3. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006, s. 510-512. ISBN 978-83-01-14785-3.
9. ↑ *Budżet UE - Consilium* www.consilium.europa.eu [dostęp 2017-09-25] (pol.).
10. ↑ Leszek Cybulski: Budżet wspólnotowy Unii Europejskiej. W: **Bolesław Winiarski**: *Polityka gospodarcza*. Wyd. 3. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006, s. 516. ISBN 978-83-01-14785-3.
11. ↑ Leszek Cybulski: Budżet wspólnotowy Unii Europejskiej. W: **Bolesław Winiarski**: *Polityka gospodarcza*. Wyd. 3. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006, s. 514. ISBN 978-83-01-14785-3.
12. ↑ Alain Lamassoure i Janusz Lewandowski o budżecie UE 2014-2020 w Warszawie UniaEuropejska.org, 2011-01-26. [dostęp 6 sierpnia 2011].
13. ↑ Aneta Kaczyńska. *Źródła dochodów budżetu Unii Europejskiej - stan obecny, słabości i proponowane rozwiązania*. „Studia Oeconomica Posnaniensia”. 2 (6), s. 58-76, 2014. Poznań: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. ISSN 2300-5254 [↗](#).

Podstawą informacji była publikacja powstała w okresie przed ostatecznym zatwierdzeniem ram finansowych na lata 2007-2013

Budżet unijny jako *tabula rasa*

<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/98b659df-2670-11e8-ac73-01aa75ed71a1/language-pl>

Polska w Unii Europejskiej - EU Law and Publications

publications.europa.eu

Publication metadata. W dniu 29 marca 2017 r. Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej wystosowało do Rady Europejskiej notyfikację informującą o zamiarze

Można jednak dotrzeć do bardziej aktualnych źródeł, m.in. tego samego autora z 2017/2018 r.

Budżet unijny jako *tabula rasa*

1 (1 z 2350) - + Skala automatyczna ▾

7.3.2019

PL

Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej

L 67/1

Kłopotliwe jest analizowanie dokumentów liczących 2350 stron (nastąpił jednak postęp, gdyż budżet ogólny na 2018 r. był na 2382 stronach)

I

(Akty ustawodawcze)

BUDŻETY

OSTATECZNE PRZYJĘCIE (UE, Euratom) 2019/333

budżetu ogólnego Unii Europejskiej na rok budżetowy 2019

Budżet unijny jako *tabula rasa*

Nawet specjalistom sprawia kłopot **określenie właściwych kwot** otrzymanych przez Polskę w ramach **polityki spójności**:

2007-2013 w cenach 2004 r. (w decyzji Rady)	59,7 mld €
2007-2013 w cenach 2007 r. (podstawa przyjęta w NSRO)	67,3 mld €
2007-2013 w cenach 2011 r. (do porównań z 2014-2020)	68,1 mld €
2014-2020 w cenach 2011 r. (w decyzji Rady)	72,8 mld €
2014-2020 w cenach 2014 r. (podstawa Umowy Partnerstwa)	82,5 mld €
w tym środki:	
- zarządzane przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju	77,6 mld €
- dla Polski w programach zarządzanych przez Komisję	4,9 mld €

Niektóre identyczne rodzaje wydatków (ujęte w 11 celach tematycznych polityki spójności) nie są zaliczane do polityki spójności, gdyż są w innej pozycji - **trwały wzrost gospodarczy**:

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – 8,7 mld € w cenach 2014 r. (10,9 mld € w cenach bieżących) – Polska jest głównym beneficjentem funduszu

Europejski Fundusz Morski i Rybacki – 0,5 mld € w cenach 2014 r. – Polska jest 4. beneficjentem funduszu

Budżet a ramy finansowe

1. Przed 1988 r. tylko budżety roczne

2. System ram finansowych:

- 1988-1992 (polityka regionalna, głównie wsparcie Południa)
- 1993-1999 (polityka strukturalna, Fundusz Spójności i kraje kohezji)
- 2000-2006 (polityka strukturalna, 2000-2006 dla UE 21, negocjowana korekta 2004-2006 dla UE 25)
- 2007-2013 (polityka spójności, trudne negocjacje 2005, cele Strategii lizbońskiej)
- 2014-2020 (polityka spójności, rekordowe środki dla Polski, cele strategii Europa 2020)
- 2021-2027 (polityka spójności, obecnie brak strategii dekadowej)

Zasada n+2 i n+3 i rzeczywisty okres wydatkowania środków (przykład „dotka” w 2016 r., a nawet w 2017 r.)

Zasada nierenegocjowania umowy przywódców państw i unikania korekt w trakcie trwania perspektywy

3. Budżet ogólny – obecnie charakter techniczny

- główna rola Komisji (Parlamentu i Rady - wtórna)
- skutki nieprzyjęcia – miesięczne prowizoria

4. Wieloletnie ramy finansowe – decyzja polityczna

- rola Komisji, Rady Europejskiej, Parlamentu
- szczegółowe rozstrzygnięcia
- pakiet legislacyjny
- skutki nieprzyjęcia – koniec UE jaką znamy

Na co UE wydaje środki w świetle prawa?

Kompetencje wyłączne UE (art. 3 TfUE):

- Unia celna
- Reguły konkurencji na rynku wewnętrznym
- Wspólna polityka handlowa
- Zachowanie morskich zasobów biologicznych
- Polityka pieniężna w strefie euro

Kompetencje dzielone UE i państw członkowskich (art. 4 TfUE)

- Rynek wewnętrzny; ochrona konsumentów
- Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna; sieci transeuropejskie
- Rolnictwo i rybołówstwo
- Środowisko naturalne; energia; transport
- Wybrane aspekty polityki społecznej; bezpieczeństwa w ochronie zdrowia
- Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości

Działania koordynowane (art. 5 TfUE)

- Zatrudnienie
- Zadania makroekonomiczne

Struktura wydatków a strategie gospodarcze i cele polityczne

Rola programów i strategii gospodarczych

- Początki – Europejska Strategia Zatrudnienia (1998) + koordynacja makroekonomiczna (jako zintegrowane wytyczne od 2005 r.)
- Przed 2000 r. rola UE w koordynowaniu gospodarek państw członkowskich była drugorzędna (art. 103 TEWG); od 2000 r. – zasadnicza

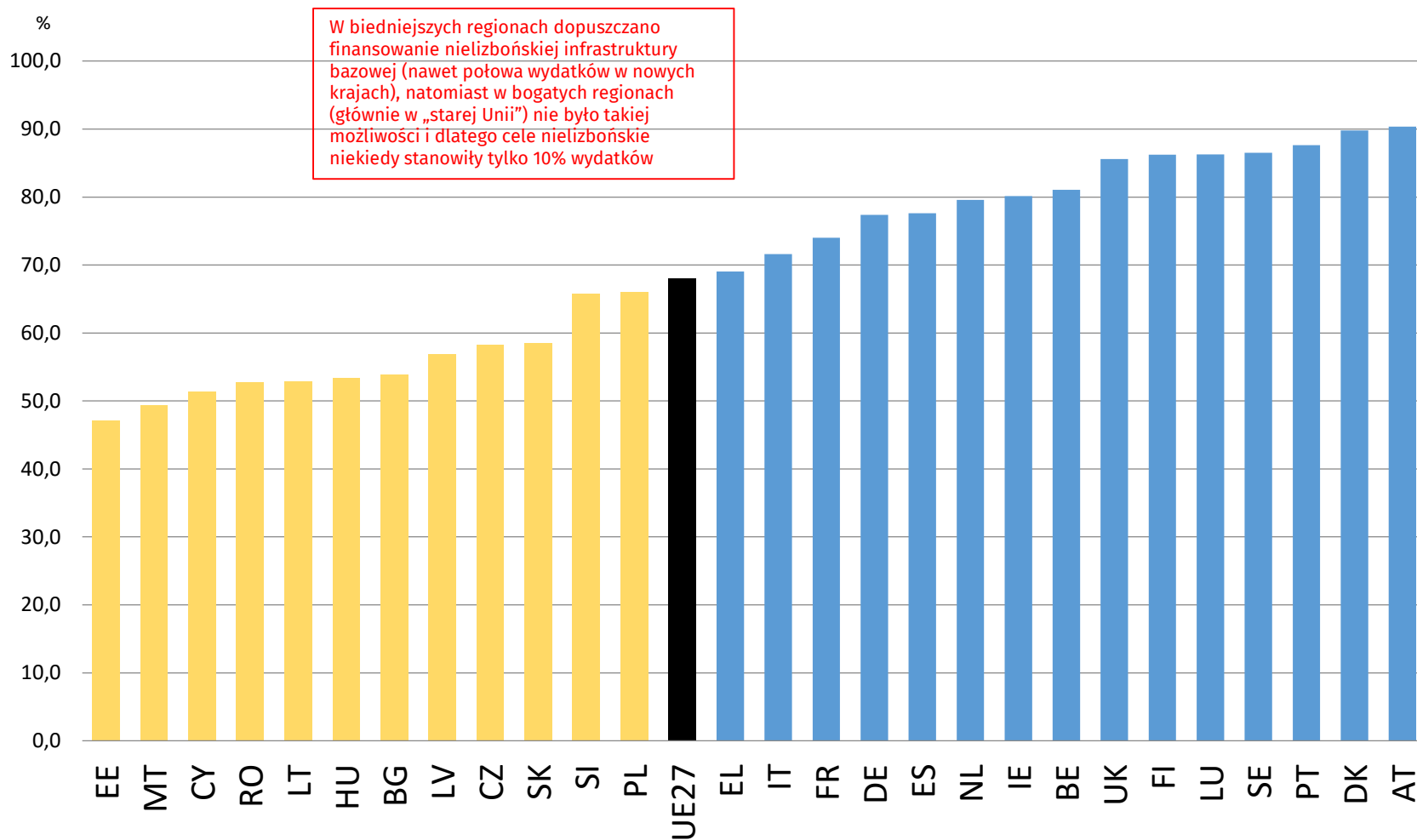
Niespójność terminów (w nawiasach daty przyjęcia, zieloną barwą zaznaczono brak wpływu na ramy finansowe)

Ramy finansowe	Strategie dekadowe	Programy działań instytucji unijnych
(1998) 2000-2006		(1999) 1999-2004
(2005) 2007-2013	(2000) 2000-2010	(2004) 2004-2009
(2012) 2014-2020	(2010) 2010-2020	(2009) 2009-2014 (2014) 2014-2019
(2019?) 2021-2027	(2020?)	(2019) 2019-2024 (2024) 2024-2029

Problemy związane ze strategiami

- Trafność doboru celów
- Skuteczność ich realizacji
- Zawężenie pola wyboru w politykach gospodarczych państw członkowskich
- Europeizacja własnej sytuacji i polityki krajowej (np. młódzież, dekarbonizacja, infrastruktura – cele lizbońskie)
- Podporządkowanie programom traktatowych polityk unijnych z kompetencjami dzielonymi (m.in. regionalnej)

Prymat strategii – np. cele lizbońskie w wydatkach pol. spójności 2007-2013

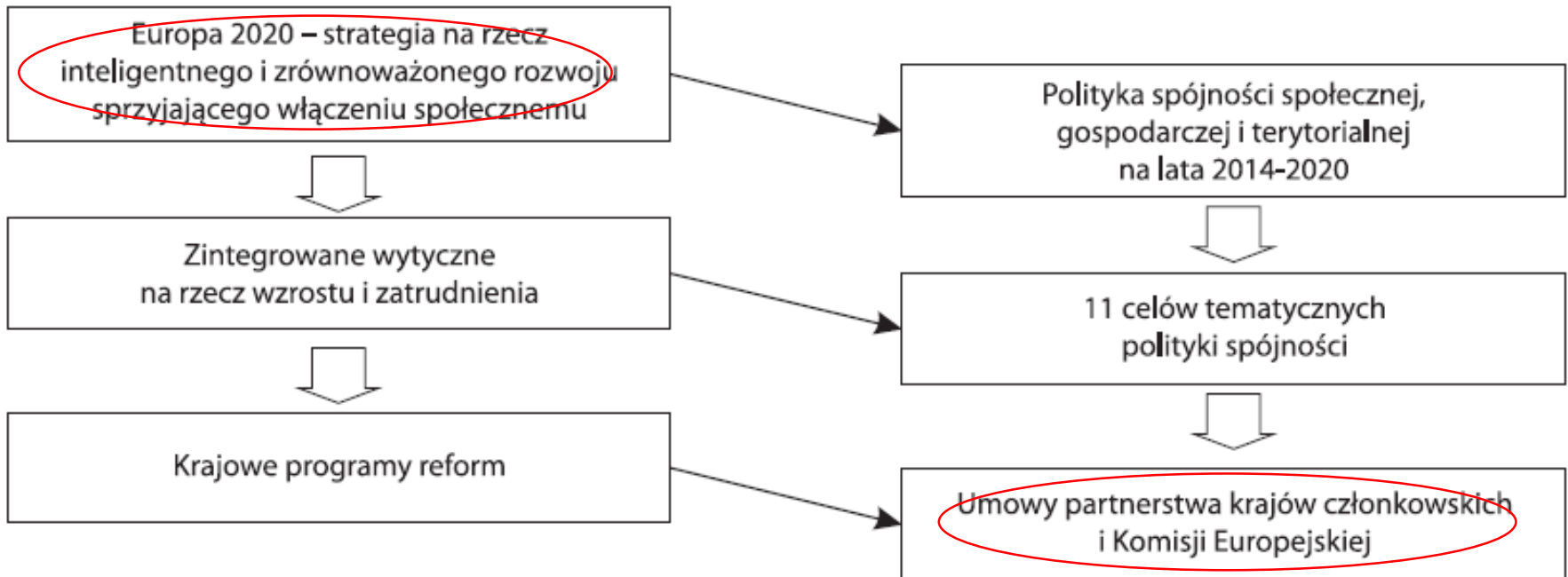

Cele strategiczne a rola polityki spójności

Zmiany udziału najważniejszych obszarów polityki w budżecie UE

Prymat strategii – układanka decyzyjna i polityka spójności

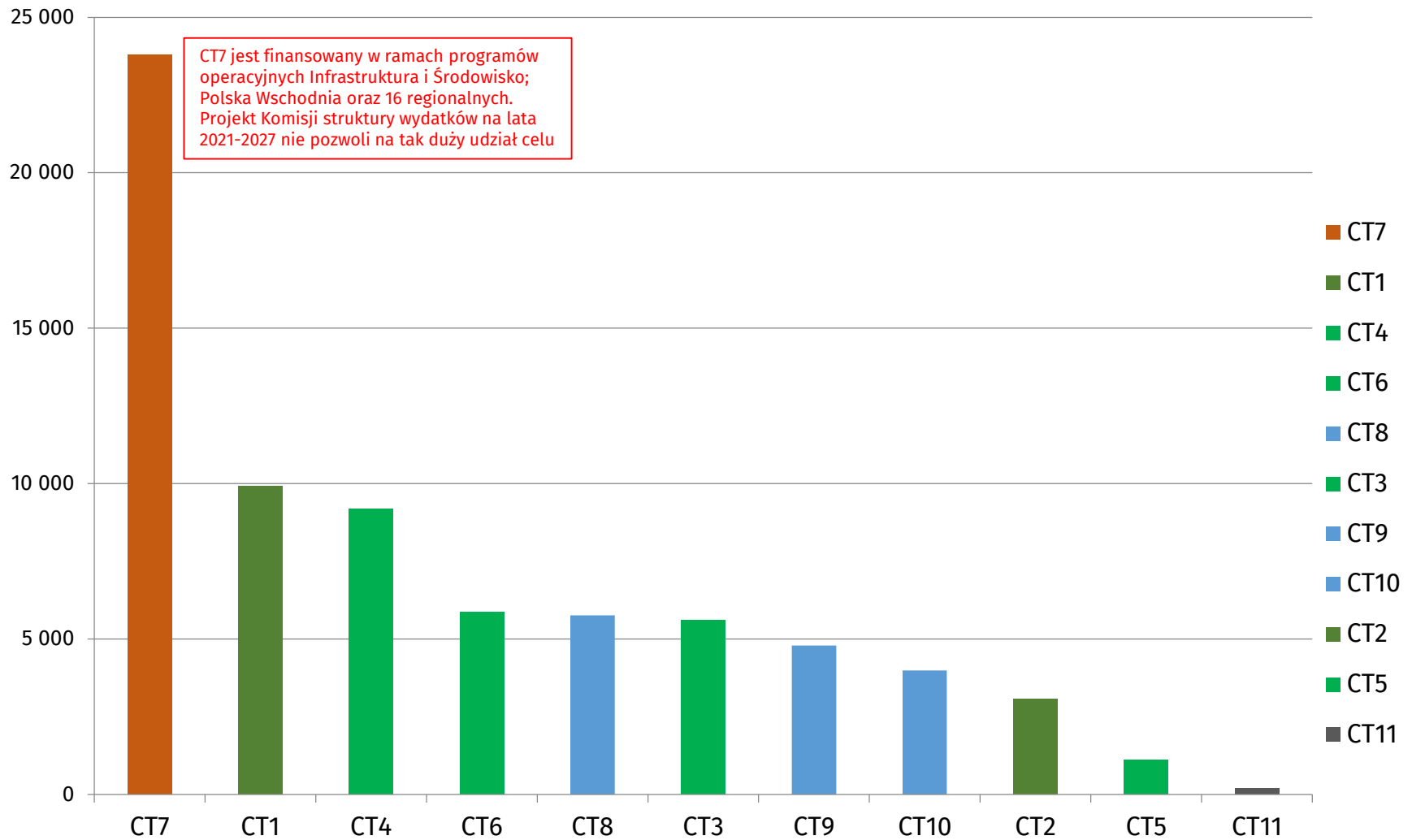
Prymat strategii – cele tematyczne polityki spójności 2014-2020

1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji
2. Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych
3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego oraz rybołówstwa i akwakultury
4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach
5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem
6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami
7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej
8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników
9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją
10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie
11. Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej

Jedyny cel bezpośrednio wyrównujący rozwój regionów

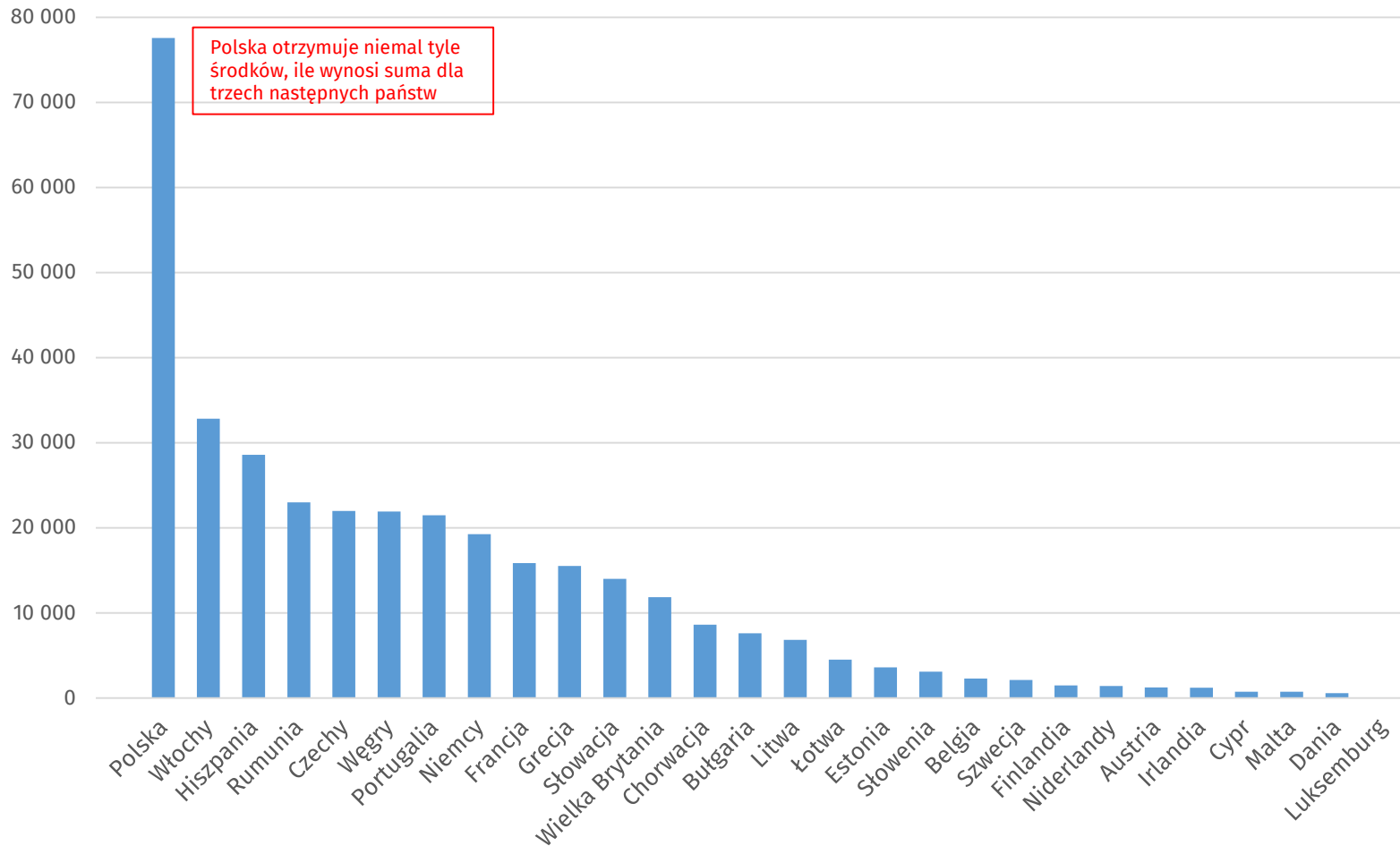
Cele Europejskiej Strategii Zatrudnienia

Cele tematyczne w polskiej Umowie Partnerstwa 2014-2020 (73,3 mld €)

Najważniejsza kategoria wydatków - polityka spójności

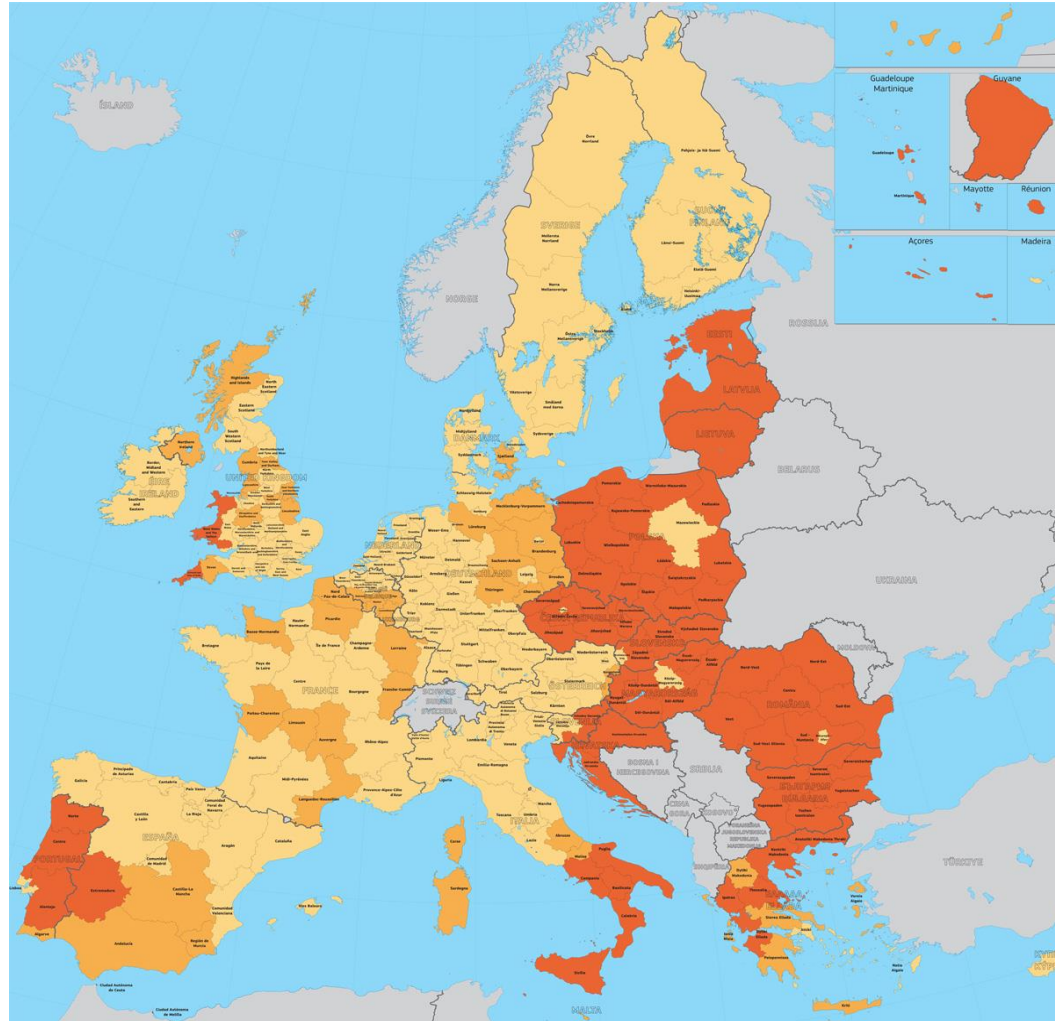
Środki na lata 2014-2020 (zarządzane przez kraje, w mln euro)

Najważniejsza kategoria wydatków - polityka spójności

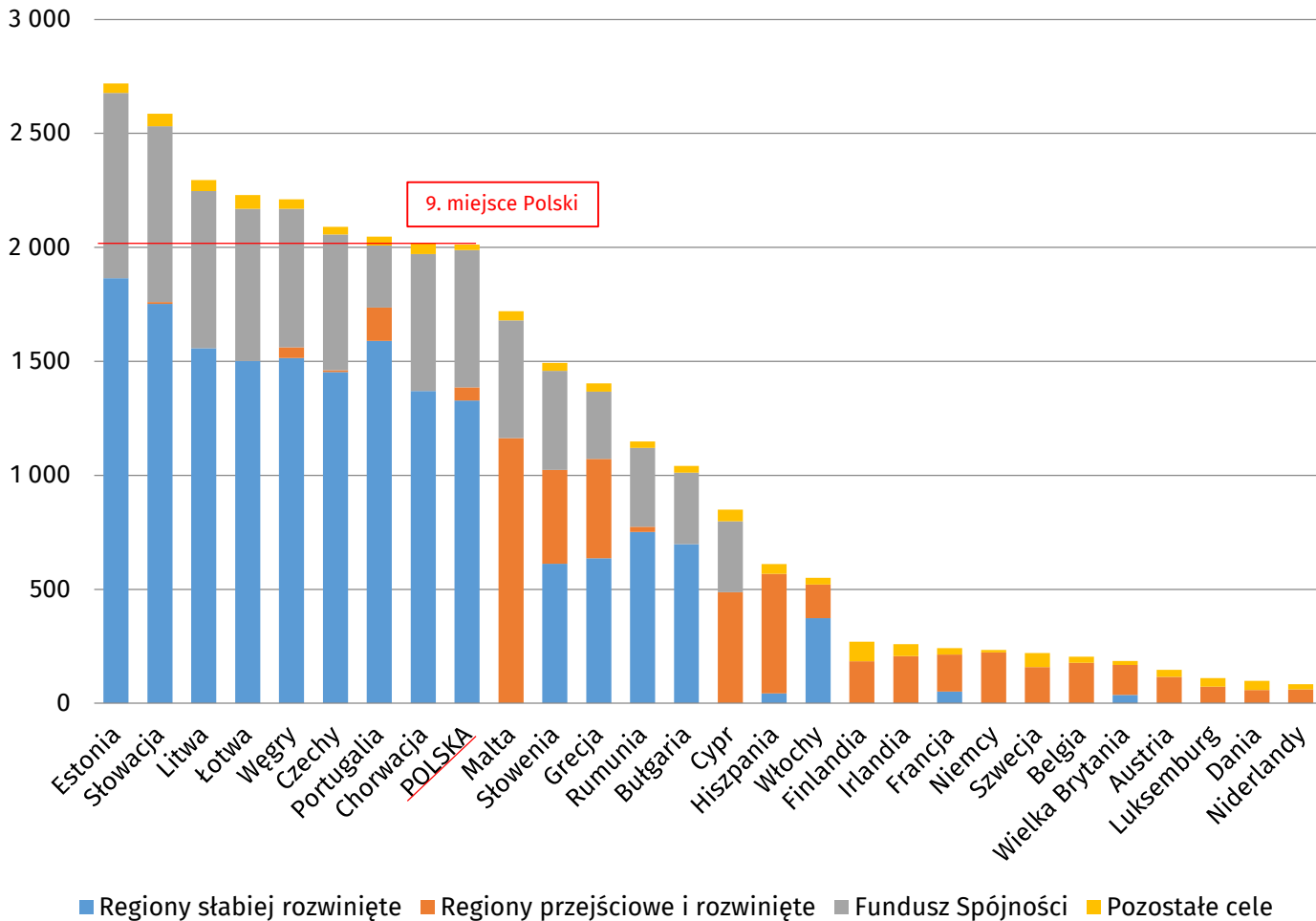
Dotychczasowe 3 grupy regionów

Algorytm przydziału środków (dla państw) bazuje na danych regionalnych i jest szczególnie korzystny, gdy w regionach poziom PKB na mieszkańca jest niższy od 75% średniej unijnej. Średnia ta była liczona dla UE15 (2004-2006), UE25 (bez Rumunii i Bułgarii: 2007-2013), UE27 (bez Chorwacji: 2014-2020) i będzie dla UE27 (bez Wielkiej Brytanii: 2021-2027)

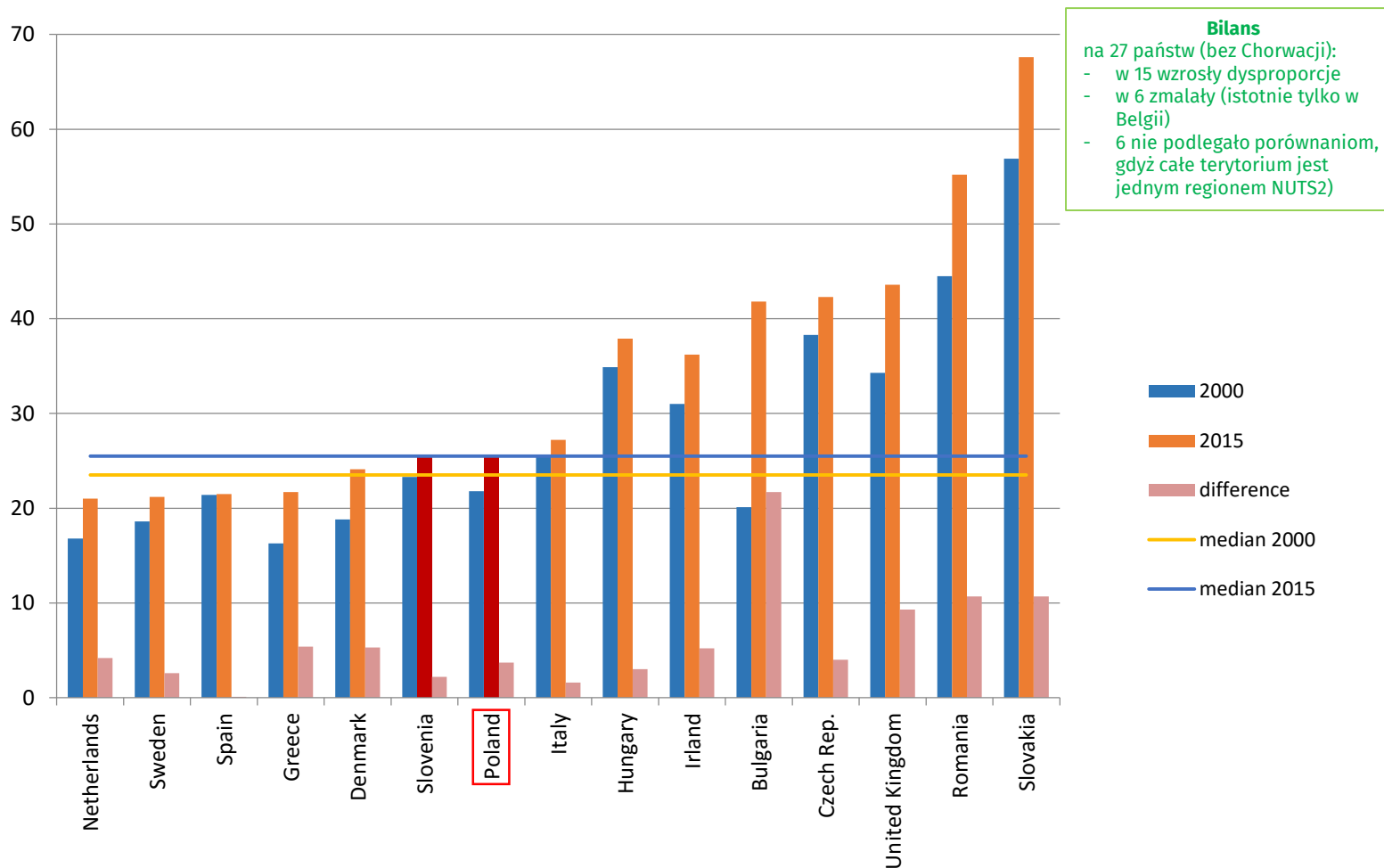
Najważniejsza kategoria wydatków - polityka spójności

Środki na politykę spójności według państw i rodzaju regionów (per capita w euro)

Najważniejsza kategoria wydatków - polityka spójności

Środki na politykę spójności nie wyrównują rozwoju regionalnego. Współczynniki zmienności NUTS2 w %:

Dochodzenie do WRF 2021-2027

VI 2010 – przyjęcie strategii Europa 2020

VI 2014 – Strategiczny program UE w okresie zmian (sporządzony przez Komisję 2009-2014; 5 celów)

VII 2015 – J.-C. Juncker ogłasza 10 wytycznych politycznych (na kadencję 2014-2019)

III 2017 – Biała Księga w sprawie przyszłości Europy – UE27 do 2025 r. (5 scenariuszy integracji)

IX 2017 – orędzie J.-C. Junckera o stanie Unii

W 2017 r. nie pojawiają się żadne projekty WRF 2021+ i ich poszczególnych pozycji

[IX 2017 Autor prezentacji napisał rozdział o przyszłym budżecie UE (Komisja Europejska wydrukowała tę książkę w III 2018)]

23 II 2018 – nieformalny szczyt UE, propozycje nowych priorytetów (migracje, obronność i bezpieczeństwo, Erasmus+)

2 V 2018 – Komisja ogłasza projekt nowych WRF

29 V 2018 – Komisja ogłasza projekt pakietu legislacyjnego

V-VII 2018 intensywne dyskusje i wiele komentarzy (nie skutkujące korektą ustaleń)

XII 2018 – w konkluzjach Rady Europejskiej:

- zobowiązanie prezydencji rumuńskiej do sporządzenia wskazówek na kolejny etap negocjacji WRF
- **proponowane zawarcie porozumienia na temat WRF – jesień 2019** (szczyt będzie 17-18 X 2019)

Rada Europejska nie zajmowała się WRF na innych posiedzeniach 2018-2019 (debatowała Rada ds. Ogólnych)

II-III 2019 – Parlament zgłasza poprawki do pakietu legislacyjnego Komisji o funduszach strukturalnych

4 IV 2019 – poprawki Parlamentu osłabiają wniosek Komisji dot. rozporządzenia o budżecie i praworządności

30 IV 2019 – Strategiczny program UE na lata 2019-2024 (5 celów)

23-26 V 2019 – Wybory do Parlamentu

VI 2019 – wskazówki do negocjacji WRF powinny być ogłoszone na koniec prezydencji rumuńskiej

VI-VII 2019 – powołanie nowej Komisji, ogłoszenie planu działań nowego Przewodniczącego

X (lub XII) 2019 - Szczyt Rady Europejskiej z możliwym zawarciem porozumienia o WRF 2021-2027 (tylko prawdopodobne)

Przetarg budżetowy – *historia magistra vitae est?*

Doświadczenia 2007-2013:

- Luty 2004 r. – projekt Komisji
- Porozumienie międzyinstytucjonalne z podziałem na zadania obligatoryjne i nieobligatoryjne
- **Brak szczegółów polityki spójności – 1,5 roku bez poprawek wstępnego projektu, lobbying regionów efektu statystycznego** (czyli spełniających kryterium 75% przy średniej dla UE15, lecz nie średniej dla UE25)
- Sprawozdawcze wybiegi statystyczne dotychczasowych państw kohezji (dane o PKB nie w lutym, lecz maju)
- Fiasko szczytu w czerwcu 2005 r., silny sprzeciw koalicji państw płatników
- Nieoczekiwany sukces szczytu w grudniu 2005 r. i zgoda Rady na WRF (rezygnacja Brytyjczyków z veta)
- Bardzo krótki czas na przygotowanie rozporządzeń o funduszach

Doświadczenia 2014-2020:

- **Media, a nawet też ekonomiści, przewidywali znacznie mniejsze środki dla Polski** (przyjęto większe)
- Skromniejszy niż poprzednio projekt Komisji, ale cięcia mniejsze niż dla okresu 2007-2013
- Jednoznaczne ukierunkowanie na cele strategii dekadowych
- Proceduralnie – wzrost znaczenia Parlamentu (efekt Traktatu Lizbońskiego)
- Koalicja płatników netto skutecznie zabiegała o różne formy obniżek płatności (składki i VAT)

Przetarg budżetowy – *historia magistra vitae est?*

Środki na zobowiązania	2007-2013			2014-2020			
	Projekt KE	Rada	zmiana	Projekt KE	Rada	zmiana	
	ogółem			ogółem			
	mld € (ceny 2004)		%	mld € (ceny 2011)		%	
1. Inteligentny wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu - razem	(471,5)	379,7	(-19,5)	490,9	450,8	-40,1	-8,2
1a. Konkurencyjność na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia	(132,8)	72,1	(-45,7)	114,9	125,6	10,7	9,3
1b. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	(338,7)	307,6	(-9,2)	376,0	325,1	-50,9	-13,5
2. Trwały wzrost gospodarczy: zasoby naturalne	(404,7)	371,2	(-8,3)	382,9	373,2	-9,7	-2,5
w tym: wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie	(301,1)	293,1	(-2,7)	281,8	277,9	-4,0	-1,4
3. Bezpieczeństwo i obywatelstwo	(24,7)	10,3	(-58,3)	18,5	15,7	-2,8	-15,4
4. Globalny wymiar Europy	(95,4)	50,0	(-47,6)	70,0	58,7	-11,3	-16,1
5. Administracja	(28,7)	51,1	.	62,6	61,6	-1,0	-1,6
Środki na zobowiązania ogółem	1025,0	862,4	-15,9	1025,0	960,0	-65,0	-6,3

Zupełna zmiana priorytetów

Efekt sprzeciwu płatników netto

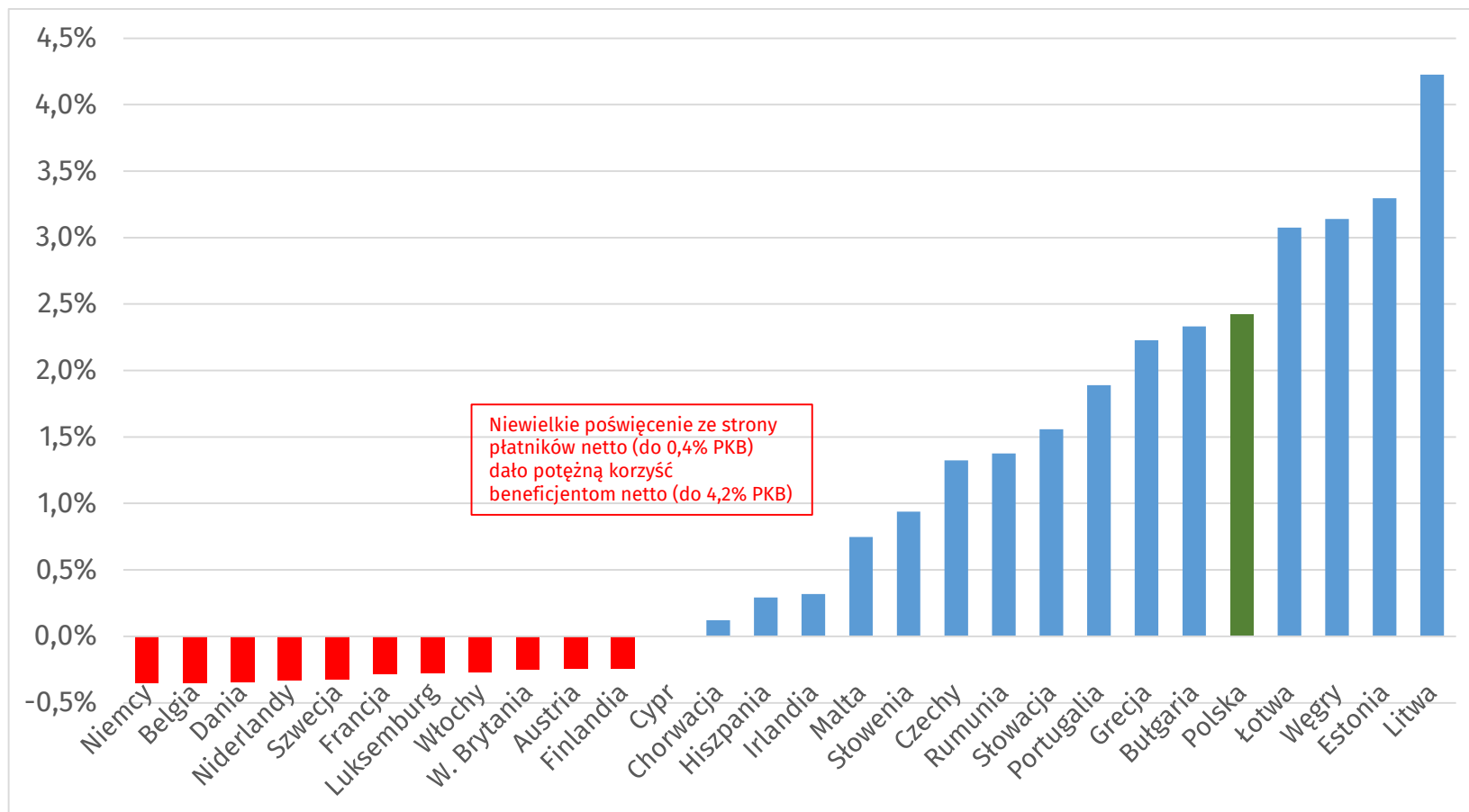
M. in. Francja i Niemcy zawsze bronią wydatków rolnych

Brak kopert krajowych – nikt tych wydatków nie broni (do tej pory)

Dane w nawiasach oznaczają częściową porównywalność, gdyż w projekcie Komisji wydatki administracyjne były porozdzielane

Przetarg budżetowy – *historia magistra vitae est?*

Saldo wpłat i wypłat w % PKB (2007-2013)

WRF 2021-2027 - niewiadome na początku 2018 r. - 11 (+4)

Ogłoszony w maju 2018 r. projekt WRF dał kilka odpowiedzi w grupie 11 niewiadomych:

1. Okres nowych Wieloletnich Ram Finansowych
2. Poziom redystrybucji budżetowej
3. Wybór scenariusza dalszej integracji (z 5 przedstawionych przez J.-C. Junckera) – następny slajd
4. Stosunek państw rdzenia UE do Polski i innych przyjętych od 2004 r.
5. Możliwości finansowania rozbudowy infrastruktury bazowej
6. Wzmocnienie celów wytyczonych przez strategię Europa 2020
7. Zachowanie towarzyszących rabatowi brytyjskiemu pozostałych rabatów wpłat
8. Pojawienie się nowych źródeł dochodów
9. Odbiurokratyzowanie i uproszczenie systemu budżetowego
10. Poziom redukcji kwot w stosunku do wyjściowego projektu Komisji
11. Zmiana proporcji między typami projektów i głównymi beneficjentami polityki spójności

Cztery dodatkowe (nie wymienione jednoznacznie w publikacji autora z 2018 r.):

12. Kiedy Wielka Brytania rzeczywiście wystąpi z UE?
13. Kiedy zostanie podjęta ostateczna decyzja przez przywódców państw?
14. Czy kryterium praworządności będzie brane pod uwagę? (~ 4; 10; 11)
15. Jakie będzie ostateczny skład grupy regionów beneficjentów polityki spójności? – kolejne slajdy

WRF 2021-2027 – niewiadoma zasadnicza – scenariusze Junckera

Scenariusz 1. **Kontynuacja** (gdyż Brexit usunął w cień debatę o przyszłości integracji europejskiej)

- Zasadniczo stabilny budżet.
- Budżet odzwierciedlający obecny program reform.
- Niższe relatywne udziały polityki spójności i polityki rolnej w celu finansowania nowych priorytetów.
- Większe wykorzystanie instrumentów finansowych i gwarancji.

Scenariusz 2. **Mniej wspólnych działań.**

- Znacząco ograniczony budżet.
- Nacisk na funkcjonowanie rynku wewnętrznego.
- Poważnie ograniczone kwoty na politykę spójności i politykę rolną.
- Znacznie większe wykorzystanie instrumentów finansowych i gwarancji.

Scenariusz 3. **Niektóre państwa robią więcej.**

- Zasadniczo stabilny budżet.
- Większe wykorzystanie instrumentów finansowych i gwarancji.

Scenariusz 4. **Radykalna zmiana koncepcji.**

- Mniejszy budżet.
- Ograniczony udział polityki spójności i wspólnej polityki rolnej.
- Znacznie większe wykorzystanie instrumentów finansowych i gwarancji.

Scenariusz 5. **Dużo więcej wspólnych działań.**

- Wydatnie zwiększony budżet.
- Znaczące nowe finansowanie nowych priorytetów i działań zewnętrznych.
- Większe wykorzystanie instrumentów finansowych i gwarancji.
- Podwyższenie pułapu zasobów własnych.

WRF 2021-2027 – zmiany regionów beneficjentów

Europa Zachodnia

(w nawiasach regiony o PKB = 75% średniej UE)

Państwa	Dotychczasowa liczba na liście	Regiony przybywające	Regiony ubywające	
			(podstawa UE28)	Efekt Brexitu
Grecja	5	Dytiki Makedonia Ionia Nisia Sterea Ellada Peloponnisos Voreio Aigaio Notio Aigaio Kriti		
Hiszpania	1	Castilla-La Mancha Andalucia Ceuta Melilla (Canarias)		
Włochy	5	Abruzzo Sardegna		
Portugalia	4	Madeira		Alentejo
Francja	4	[Mayotte]	Martinique	
Belgia	0	(Luxembourg)		
Wielka Brytania	2	[3]		
Razem	21	[20]	1	[1+4]

WRF 2021-2027 – zmiany regionów beneficjentów

Europa Środkowo-Wschodnia

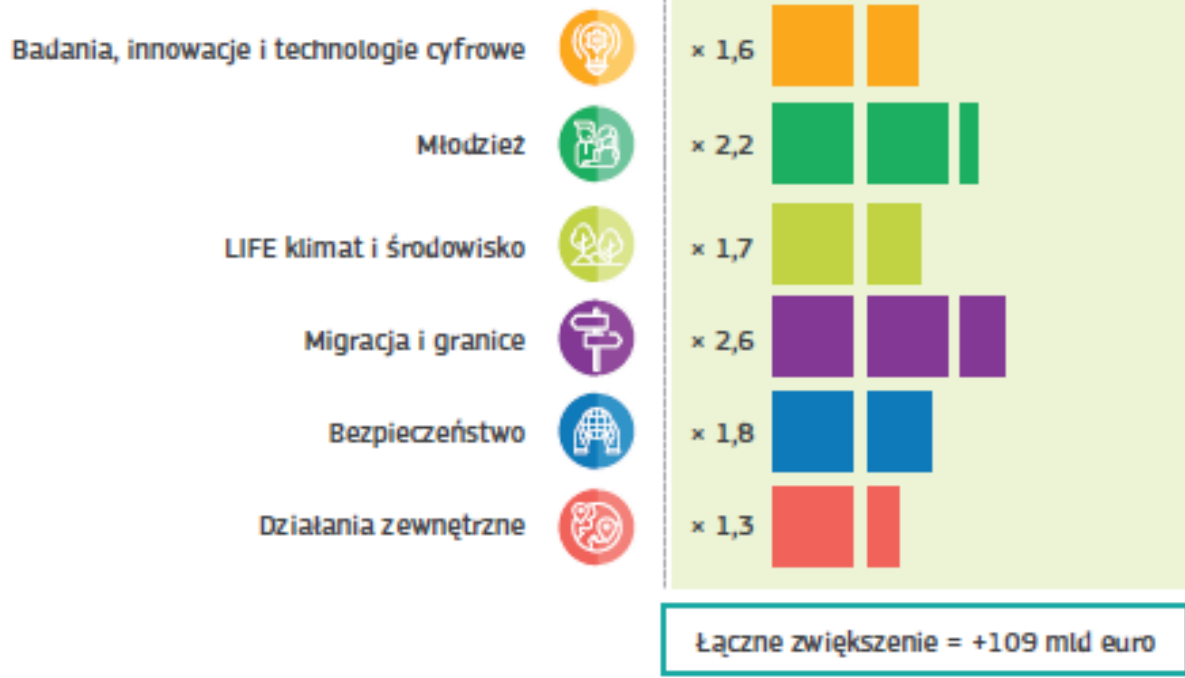
Państwa	Dotychczasowa liczba na liście	Regiony przybywające	Regiony ubywające	
			(podstawa UE28)	Efekt Brexitu
Estonia	1		(Estonia)	
Litwa	1		(Litwa)	
Bułgaria	6		Yugozapaden	
Węgry	6			Nyugat Donatul
Czechy	7		Jihozapad	
			Jihovýchod	
			Stredni Cechy	
			(Moravskoslezsko)	
Polska	15		Dolnośląskie	
			(Wielkopolskie)	
Rumunia	7			
Słowacja	3			
Słowenia	1			
Chorwacja	2			
Łotwa	1			
Razem	50	0	[5+4]	[1+4]

Polska: poza grupą będą 2-3 regiony: **Dolnośląskie**, ewentualnie Wielkopolskie oraz - w zależności od gotowości GUS (średnia o PKB z 3 lat, obecnie są dane za 2017 r.) – Mazowieckie lub Warszawski Stołeczny

WRF 2021-2027 – zmiany priorytetów, terminologii i układu

2014-2020				2021-2027 (projekt Komisji)	
Środki na zobowiązania	Projekt KE	Rada	zmiana %	Środki na zobowiązania	mld € (ceny 2018)
	mld € (ceny 2011)				
1. Inteligentny wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu	490,9	450,8	-8,2		
1a. Konkurencyjność na rzecz wzrostu gosp. i zatrudnienia	114,9	125,6	9,3	1. Rynek wewnętrzny, innowacje i gospodarka cyfrowa	166,3
				Badania naukowe i innowacje	91,0
				Europejskie Inwestycje Strategiczne	44,4
				Rynek wewnętrzny	5,7
				Przestrzeń kosmiczna	14,4
1b. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	376,0	325,1	-13,5	2. Spójność i wartości	392,0
				Rozwój regionalny i spójność	242,2
				Unia Gospodarcza i Walutowa	22,3
				Inwestowanie w ludzi, spójność społeczna i wartości	123,5
2. Trwały wzrost gospodarczy: zasoby naturalne	382,9	373,2	-2,5	3. Zasoby naturalne i środowisko	336,6
w tym: wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie	281,8	277,9	-1,4	Rolnictwo i polityka morska	330,7
				Środowisko i klimat	5,1
3. Bezpieczeństwo i obywatelstwo	18,5	15,7	-15,4	4. Migracje i zarządzanie granicami	30,8
				Migracja	10,0
				Zarządzanie granicami	18,8
				5. Bezpieczeństwo i obrona	24,3
				Bezpieczeństwo	4,3
				Obrona	17,2
				Reagowanie kryzysowe	1,2
4. Globalny wymiar Europy	70,0	58,7	-16,1	6. Sąsiedztwo i świat	108,9
				Działania zewnętrzne	93,2
				Pomoc przedakcesyjna	12,9
5. Administracja	62,6	61,6	-1,6	7. Europejska administracja publiczna	75,6
Środki na zobowiązania ogółem	1025,0	960,0	-6,3	Środki na zobowiązania ogółem	1134,6

WRF 2021-2027 – zmiany priorytetów

Uwzględnianie kwestii klimatu przyczyniające się do realizacji celów dotyczących klimatu

20 proc. kwoty wieloletnich ram finansowych na lata 2014-2020, UE-28 = 206 mld

× 1,6

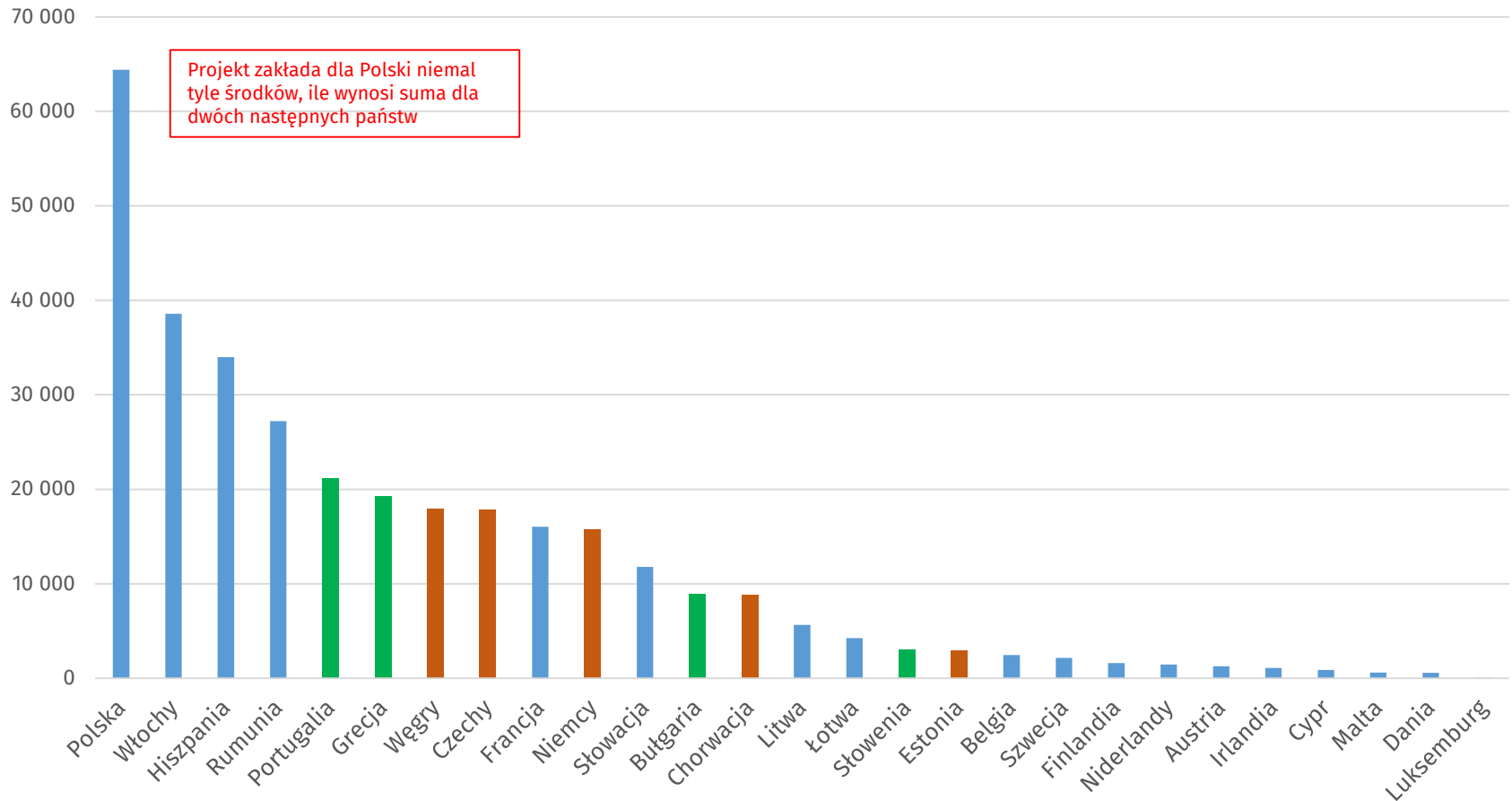
25 proc. kwoty wieloletnich ram finansowych 2021-2027, UE-27 = 320 mld

Łączne zwiększenie = +114 mld euro

WRF 2021-2027 – środki polityki spójności dla państw

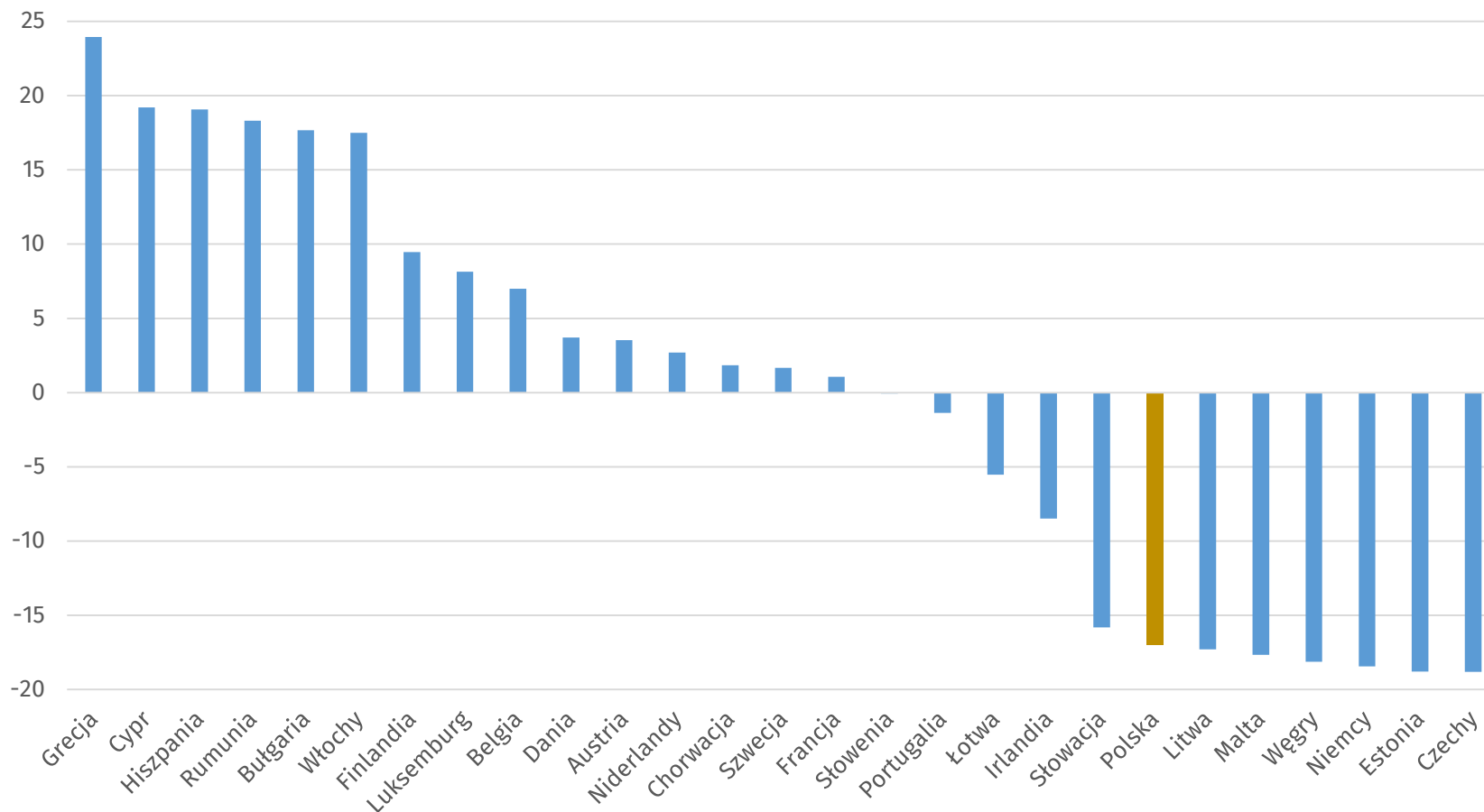
w mln euro (ceny 2018)

Pozycja państw: ■ bez zmian ■ poprawa ■ pogorszenie

WRF 2021-2027 – środki na politykę spójności w porównaniu do 2014-2020

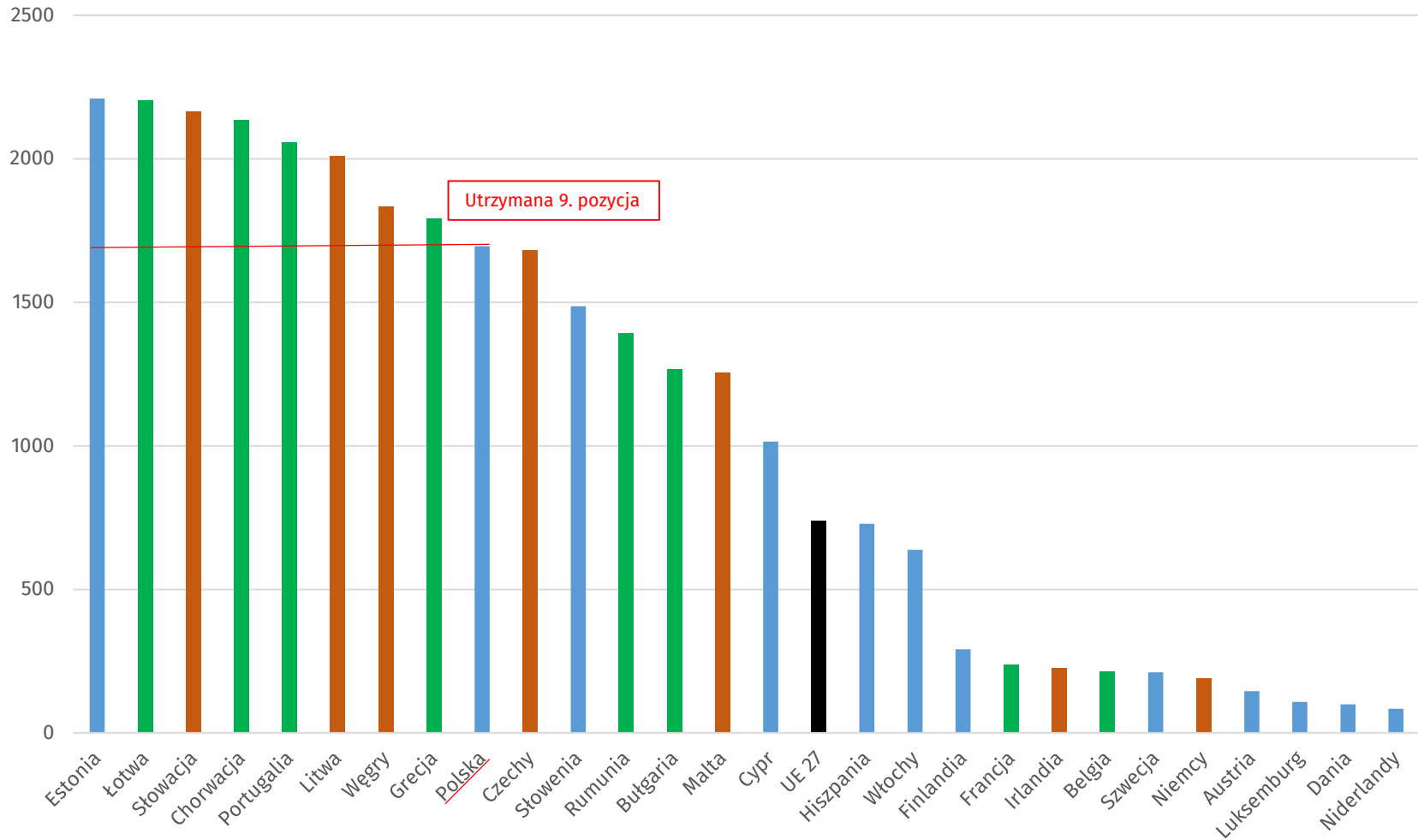
w % (zmiana nominalna: ceny 2011 – ceny 2018)

WRF 2021-2027 – środki polityki spójności na 1 mieszkańca

w euro (ceny 2018; ludność stan w dniu 1 I 2018)

Pozycja państw: ■ bez zmian ■ poprawa ■ pogorszenie

Wybrane wnioski

1. W świetle projektu Komisji z 2 maja 2018 r. dotyczącego **WRF 2021-2027 wydatki na politykę spójności**
 - w Unii Europejskiej zmaleją w stosunku do okresu 2014-2020 o 5,8% (w cenach bieżących – środki zarządzane przez kraje zmaleją z 349,7 mld € w cenach 2014 r. do 329,6 mld € w cenach 2018 r.)
 - ulegną redukcji w Polsce o **17,0%** (zmniejszenie z 77,6 mld € do 64,4 mld €)
 - zmaleją w 12 krajach, a wzrosną w 15 państwach; w przeliczeniu na 1 mieszkańca relacja wyniesie 15 : 12, w tym:
 - 4 kraje osiągną nieznaczny wzrost – ok. 10 € (Belgia i Portugalia), a nawet poniżej 0,5 € (Dania, Niderlandy)
 - duży wzrost zanotują wszystkie 3 kraje przyjęte do UE po 2006 r., ale Rumunia i Bułgaria nadal będą dysponować mniejszymi kwotami per capita niż Polska (pomimo wzrostu o 245 € i 225 €)
 - dla Cypru przyjętego do UE z Polską będą także wyraźnie większe (o 165 €)
 - z krajów dawnej UE15 będą większe w Finlandii (o 32 €) oraz 3 krajach śródziemnomorskich borykających się z kryzysem na rynku pracy (to nowe kryterium przydziału środków) i stagnacją gospodarczą – Grecji, Hiszpanii i Włoszech (o 388 €, 117 € i 88 €)
 - w Polsce ulegną redukcji o 327 € na osobę (w nadal przewodzącej stawce Estonii o 510 € i w efekcie dystans Polski do liderującej Estonii zmaleje z 35,1% do 30,3%)
 - Polska utrzyma 9. pozycję w UE pod względem środków na 1 mieszkańca
 - **Polska pozostanie zdecydowanie największym w UE beneficjentem** środków na politykę spójności, **lecz** zmniejszy się przewaga nad następnymi Włochami, Hiszpanią i Rumunią
 - Szczegółowe dane pokazują zmianę struktury wydatków w polityce spójności – mniej na drogi, więcej na projekty innowacyjne, społeczne, edukację, gospodarkę cyfrową, MŚP, klimat i środowisko
 - Projekty unijne realizowane **na Dolnym Śląsku** będą musiały posiadać większy niż do tej pory wkład własny i inną strukturę niż w 15 (lub 14) regionach Polski (efekt przekroczenia progu 75% unijnej średniej PKB na 1 mieszkańca)

Polska na tle Unii (UE = 100):

	Ludność	Wydatki na spójność ogółem	Wydatki na 1 mieszkańca
2014-2020 (UE28)	7,6	22,2	291,9
2021-2027 (UE 27)	8,5	19,5	229,5

Wybrane wnioski

2. Polityka spójności budzi w Polsce największe zainteresowanie ze względu na stwarzane możliwości modernizacyjne. Bardzo ważne są też inne środki przyznawane w ramach „kopert krajowych”, zwłaszcza na:
 - ✓ Płatności bezpośrednie dla rolnictwa (Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji)
 - ✓ Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i RybackiŁączne kopertowe środki przewidziane dla Polski przekroczą 100 mld €, co pozwoli utrzymać pozycję głównego beneficjenta budżetu.
3. Nowe pozycje wprowadzone do WRF (migracje i ochrona granic) oraz ulegające znacznemu powiększeniu pozycje szczegółowe (działania zewnętrzne, UGW, młodzież, Europejskie Inwestycje Strategiczne, przestrzeń kosmiczna, kwestie klimatyczne) nie mają adresatów krajowych lub pośrednio wskazują inne kraje (np. śródziemnomorskie). Należy tu oczekiwać stosunkowo niewielkiej partycypacji Polski, podobnie jak w badaniach i innowacjach.
4. Można oczekiwać istotnej redukcji wydatków w większości pozycji WRF, w tym „Spójność i wartości”.
5. Uwzględniając z jednej strony nieco zmniejszony udział Polski w całości wydatków budżetu unijnego, a z drugiej strony wzrost naszego wkładu do budżetu (z powodu dużego wzrostu gospodarczego rośnie składka oparta na PKB i składka z podatku VAT), z nowych opłat z CIT, handlu emisjami, recyklingowej i mniejszy udział z poboru ceł - zmaleje nasza pozycja netto. Polska utrzyma jednak pozycję nie tylko głównego beneficjenta netto środków unijnych, ale też utrzyma się w grupie pierwszych 7 beneficjentów licząc wpływy netto w stosunku do PKB.
6. Niepokój budzą zwłaszcza fakty:
 - o W zakresie WRF w ciągu ostatnich 12 miesięcy aktywność instytucji unijnych, a zwłaszcza przywódców państw była znikoma;
 - o Po raz pierwszy WRF powinny być uchwalone tuż po zmianie składu Parlamentu i Komisji - grozi to odsunięciem w czasie decyzji lub nawet zakwestionowaniem obecnych zasadniczych priorytetów;
 - o Wielka Brytania miała wystąpić z UE w marcu 2019 r., natomiast w maju nadal nie ma pewności kiedy to nastąpi i w efekcie czy należy uwzględnić WB w decyzjach budżetowych (jako płatnika i beneficjenta), a przyjęcie WRF już wykazuje opóźnienie.
7. Znikome są szanse na przyjęcie WRF we październiku, a nawet w grudniu 2019 r. Stwarza to zagrożenie dla wdrożenia formalnego WRF przed 2021 r. i realnego (konkursy na pierwsze projekty) w 2022 r.
8. Po raz pierwszy w historii pojawia się tak poważne zagrożenie dla uzyskania konsensu, nie tylko w 2019 r., ale nawet w 2020 r. Skutki tego byłyby poważniejsze niż Brexitu. Unia Europejska jaką znamy mogłaby przestać istnieć.

Statystycy zwykle wypowiadają się o przeszłości na podstawie danych ze sprawozdań i badań statystycznych lub udostępnionych baz urzędowych. W tym miejscu podstawą oceny były także dane urzędowe. Ostateczny przyszły poziom kwot jest jednak wysoce niepewny.

Prognozowanie jest trudne, zwłaszcza gdy dotyczy przyszłości (*Niels Bohr*)

Dziękuję za uwagę